Ч. 13 Недѣля 17 (29) сѣчня 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адміністрація: улица Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Рада державна.

На засѣданю Палаты послôвъ дня 27 с. м. внѣсъ посолъ Дворжакъ интерпеляцію въ справѣ выконуваня закона о нищеню заразы легкихъ, и просивъ о удѣлене урядамъ вôдповѣдныхъ указокъ въ цѣли якъ найлѣпшои охороны худобы.

Вôдтакъ прийшовъ на порядокъ денный буджетъ міністерства просвѣты. Пос. Шлезінґеръ жадавъ, щобы науки природничѣ въ школахъ звести на дорогу згôдну зъ основами релігіѣ; дальше говоривъ про браки системы науки и розбиравъ матеріяльне положене особъ, пôдлягаючихъ міністерству просвѣты.

Пос. Травенфельсъ говоривъ про религійне и моральне выховане въ народныхъ школахъ; самою наукою религіѣ дѣтей не вывае ся. Религійне и моральне выховане може вести лише учитель духовный. Въ католицкихъ школахъ повиннѣ учити лише католицкѣ учителѣ. Бесѣдникъ и его прителѣ політичнѣ уважають справу религійного выховання справою совѣсти и не спôчнуть, доки не выборуть своихъ правъ.

П. Свожиль говоривъ про школьнѣ вôдносины на Моравѣ; нарѣкавъ на те, що тамъ Чехôвъ гнетуть. Суть мѣста, въ котрыхъ нема анѣ одного Нѣмця, а таки школы нѣмецкѣ задержано для жидôвъ. Въ той способъ вытворюе ся на Моравѣ попри антисемітизмъ економічный ще й антисемітизмъ народный.

П. Сальвадорі жадавъ подѣлу школъ пôсля вѣроисповѣданъ, церковного надзору надъ народными школами, нарѣкавъ на нѣмецкѣ школы въ Трентіно, де Италіянцѣ мусять посылати свои дѣти, — и казавъ, що въ справѣ духовного надзору надъ школами годять ся всѣ священики, пасторы и рабіны.

Пос. Ліхтенштайнъ доказувавъ, що безцерковна школа не стоить у проґрамѣ ліберальнôй, хиба лишь въ Австріи такъ дѣєсь, бо тутъ дивнѣ обставины зложилисѧ на се. Въ Прусахъ есть школа вѣроисповѣдна, се мусить ся осягнути и въ Австріи. Найгôрше выглядае школьництво по великихъ мѣстахъ, особливо у Вѣдни, де вводячи законъ школьный въ житє, зважали лише на пануючу меншôсть жидôвску. Жиды цѣнять свою религію дуже высоко, а якъ мова про католицку религію, то они вôльнодумнѣ. Для жидôвскои меншости усунено зô школъ всякій слѣдъ католіцизму. У школахъ вѣденьскихъ вже й перестали дѣти хрестити ся черезъ жидôвъ, бо они о то постарали ся. — Вкôнци нарѣкавъ п. Ліхтенштайнъ на лихій авансъ учителѣвъ, котрый гôршае ще черезъ то, що въ послѣднихъ часахъ выявилось змагане обдѣляти жѣнки посадами старшихъ учительокъ, а черезъ то учителямъ мужескимъ дѣе ся велика кривда.

Пос. Соколовскій допоминавъ ся активованя медичного факультету у Львовѣ и основнои реформы середныхъ школъ. Жадавъ лѣпшого образованя кандидатôвъ до званя учительского.

На тôмъ перервано засѣдане. Слѣдуюче вôдбувае ся нинѣ.

Переглядъ політичный.

Ческій клюбъ постановивъ на прошене руского клюбу пôдперти внесене въ справѣ збôльшеня числа послôвъ зъ Галичины въ користь Русинôвъ въ той способъ, що коли въ Палатѣ буде поставлене пытане, хто пôдпирае то внесене, то Молодочехи мають пôднята ся за тымъ внесенемъ.

На засѣданяхъ Палаты послôвъ пôдчасъ дебатъ буджетовыхъ являе ся такъ мало послôвъ, що лишь зъ трудомъ приходить ся зôбрати при голосованю потрѣбне число голосôвъ.

Декотрѣ подали були вѣсть, що пос. Мадейскій старавъ ся въ послѣдныхъ дняхъ о утворене союза Полякôвъ зъ лѣвицею. Fremdenblatt вôдповѣдае на то, що посла Мадейского нема вôдъ минувшои суботы у Вѣдни.

Тоастъ цѣсаря нѣмецкого въ честь царя выкликавъ загальну сензацію и ставъ ся причиною всѣлякихъ комбінацій, пôсля котрыхъ въ політицѣ европейскôй мала настати теперь важна змѣна. Ото Россія, видячи, що не може оперти ся на непевну Францію, хилить ся теперь на сторону Нѣмеччины.

Зъ Берлина доносять, що царевичъ лишивъ карты візитнѣ канцлерови Капрівіому и всѣмъ тамошнымъ амбасадорамъ.

„Гражданинъ“ обговорюе симпатично незвычайно торжественне приняте россійского наслѣдника престола въ Берлинѣ. Приняте то есть потвердженемъ щирыхъ вôдносинъ, якѣ

Дѣдуньо.

Написавъ Богданъ Еліненъ.

Все видѣла она его у снѣ. Єѣ блѣде личко червонѣло, она усмѣхала ся, якъ та долинка на весну, єѣ уста шепотѣли: „Дѣдуню мôй!“ И дальше спила такъ мило, такъ щасливо.

Була то бѣдна хатина, въ котрôй разомъ жили; згорблена опиралась о стару зôсохлу яблôнку, якъ бабуся о палици, а тремтѣла при вѣтрѣ, тремтѣла притулившись до неѣ, якъ дѣдуньо тремтить, щобы не втративъ послѣднои пôдпоры.

Коло убогого лôжка стававъ собѣ часто старець. Старѣ руки тряслись ему вже якъ тѣ струны, коли ихъ смычкомъ нѣжно доторкавъ ся, а на повѣкахъ дрожали ему великѣ сльозы, мовъ роса на весняномъ цвѣтѣ. Стоявъ вôнъ такъ довго, довго, кождого рана вдивлявъ ся въ блѣде, змарнѣле личко своеѣ внучки, не говоривъ нѣчого, молитва порушала его уста, молитва тиха якъ мова цвѣтôвъ.

Вôнъ боявъ ся збудити свою внучку, поцѣлувавъ єѣ въ бѣле чоло — она усмѣхнула ся ще щасливѣйше, але груди єѣ пôднимались дальше тымъ самымъ тихимъ, спокôйнымъ рухомъ сну.

— Мариню! — Але Мариня нѣ на голосъ дѣдуня не отвирала очей; божь вôнъ майже не вымовивъ єѣ имени, вôнъ лише вышептавъ его, вышептавъ его старець такъ, якъ бувало за молодыхъ лѣтъ на любовныхъ сходинахъ вымавлявъ имя своеѣ дорогои жѣнки, що нинѣ вже давно порохомъ стала.

По тôмъ помалу пôдносили ся старѣ, тремтячѣ руки его, смычокъ доторкавъ ся легко скрипки, а зô струнъ нѣжно дрожачихъ плыла пѣсня, що будила надѣю и потѣху та кружила коло подушки и бѣлого личенька Маринѣ. Дѣвча отворило очи, вытягнуло руки до дѣдуня и такъ цѣлувало его, що той бѣдачиско зъ радости ажъ хлипавъ. То перервало пѣсню; скрипки упали на бѣлу вбогу постелю и задзвенѣли, якъ колибъ здалека промовила до Маринѣ краса, котрои не бачить, котру лише чуе.

Мариня була темною. Нинѣ рано вже дѣдуньо пôшовъ. Мариня стояла при вôкнѣ и прикладала свое горяче чоло до холодного скла. На дворѣ бувъ морозъ. Сонце блестѣло тысячами искоръ на вôкнѣ хаты и здавало ся, що та ледова заслона на вôкнѣ дае житє темнымъ єѣ очамъ.

Дивилась ними. „Боже! Боже! Якій тамъ морозъ! И де дѣдуньо загрѣе свои старѣ кости?“ — Затремтѣла и по лици скотила ся слеза, упала на скло, може и замерзла въ найгарнѣйшій кришталь. Дверѣ комнаты отворили ся тихо, хтось увôйшовъ. Мариня обернула ся; то бувъ рухъ мимовôльный, якъ коли насъ хто несподѣвано закличе по имени.

Сильна, до працѣ призвычаена рука обняла гладеньку долоню дѣвчины. — Ты плачешь, Мариню?

— Иване! — кликнула и стиснула руку молодця — ой! якажь зимна! тамъ десь страшный морозъ на свѣтѣ! Не бачивъ ты дѣдуня? — спытала шепотомъ.

— Бачивъ его. Мы рубали лѣдъ пôдъ мѣстомъ, а вôнъ намъ при тôмъ гравъ на скрипцѣ. Сидѣвъ пôдъ брамою, назбиравъ собѣ десь трохи соломы, постеливъ собѣ, абы було на чôмъ усѣсти, а то все, абы для тебе дещо заробивъ. Вôнъ такъ радъ бы видѣти щасливою тебе, Мариню.

— Щасливою! — и нова струя слѣзъ полилась зпôдъ єѣ темныхъ повѣкъ. — Мати Божа! — застогнала наразъ и притиснула судорожно свои бѣлѣ руки до серця, вôдъ легкого кашлю стало єй трохи вôдраднѣйше, а уста закрасили ся кровію. — Щасливою! — повтаряла, мовъ у снѣ.

— Мариню! – просивъ пôдъ милый Бôгъ Иванъ — не сумуй такъ, мы тебе любимо, все для тебе посвятимо, и дѣдуню и я, а ты намъ сю радôсть, що для тебе можемо працювати, гôркою слезою затроюешь.

— Твоя мати здорова, Иване?

— Вже єй лѣпше — вôдповѣвъ тихо.

— Ты щасливый, Иване, щасливый; ты бодай въ частинѣ сплатишь свôй довгъ и не еси старôй матери тягаремъ. А я нещаслива, страшно нещаслива! — и судорожне хлипане вырвалось зъ єѣ грудей.

Иванъ обнявъ дѣвчину, поцѣлувавъ єѣ въ чоло и выйшовъ скоро зъ комнаты; бо тяжко було сльозы придавити.

Нинѣ дѣдуневи пощастило ся. Жваво якъ

сполучають два найбôльше могучï домы пануючï въ Европѣ, и порукою удержаня загального мира.

Новинки.

Львôвъ дня 28 сѣчня.

— **Громадѣ Одаѣ**, въ повѣтѣ товмацкôмъ, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь 100 зр. запомоги на будову церкви.

— **Именованя и перенесеня.** Мiнiстеръ судôвництва перенѣсъ судью повѣтового Мих. Любовича зô Збаража до Добромиля. Судьями повѣтовыми именованй: адiюнктъ суду повѣтового въ Микулинцяхъ, Йос. Дровдовскiй для Збаража, адiюнкты судовй Мих. Кушнѣрь въ Золочевѣ для Зборова, Мих. Кульчецкiй въ Коломыи для Богородчанъ, адiюнктъ суду повѣтового въ Стрыю, Винк. Цѣхоцкiй для Гусятина и адiюнктъ судовый въ Бережанахъ, Конст. Правецкiй для Белза. Адiюнктами судовыми именованй адiюнкты судôвъ повѣтовыхъ: Жигм. Дворскiй въ Заставнѣ для Черновецъ, Вас. Туданъ для Селятина и Юл. Губрiхъ для Заставнои. — Директоромъ львôвскои школы промысловои именованый архитектъ Жигмонтъ Горог евскiй, краєвый инспекторъ прускiй въ Гiльдесгаймѣ.

— **Ц. к. краєва Рада шкôльна** ухвалила на засѣданю зъ дня 23 сѣчня с. р. 1) высказати признанє въ нагоды переходу въ сталый станъ спочинку Томѣ Пельвецкому, сталому учителеви 6-клясовои школы народнои въ Снятинѣ. 2) Высказала признанє властителеви дôбръ Стан. Василевскому въ Маркушовôй за его дбалôсть о тамошну школу народну. 3) Потвердила выбôръ о. Хризанта Коляковского гр. кат. священика въ Белдѣжа, на вôдпоручника рады повѣтовои до окр. рады шк. въ Долинѣ 4) Илярiй Добряньскiй, управитель школы въ Перемышлянахъ, призначеный на другого представителя званя учительского въ окр. радѣ шк. въ Перьмышлянахъ. 5) Суплєнтами въ гiмназiи именованй: Иванъ Пѣхота въ Краковѣ и Осипъ Шущиньскiй для гiмназiи въ Бродахъ. 6) Дальше именувала кр. Рада шк. Станiславу Паздановску молодшою учителькою въ Новôмъ Санчи; Омеляна Пушкаря учит. нар. въ Костяшинѣ; Евг. Кубрихта ст. учит. на Ланахъ въ Стрыю; Ив. Цьвиока учит. въ Глиньску польскомъ; Йосифу Швабентавнъ мол. уч въ Олнинахъ; Амврозiя Бончевского учит. въ Маркушовôй; Льва Блехаря въ Дешници; Валерiю Мiтеръ мол. уч. въ Сколишинѣ; Каролину Келбасôвну учителькою въ Совинѣ; Ив. Чеканьского въ Шебняхъ; Конрада Вiльда въ Карльсдорфѣ; Петра Липака въ Любинцяхъ; Ив. Филиповича въ Стопчатовѣ; Стеф. Гаймановича въ Сковятинѣ; Едмунда Витвицкого въ Яблоновѣ; Андрѣя Кульчицкого управ. а Ив. Бѣгуна и Онуф. Власѣйчука старшима уч. въ Печенѣжинѣ; Марiяна Хруслиньского учит. выдѣловои школы муж. въ Сокали; Семена Вепсливського въ Бучачѣ; Марiю Бєвикôвну въ Ольховѣ; Хранца Звѣшу управит. въ Васничу новôмъ; Кароля Мадея ст. уч. тамже; Людвика Шредера упр. у Воли древиньскôй, Ив. Кравчика упр. въ Ржеготинѣ; Льва Барбацкого ст уч. въ Новôмъ Санчи; Ант. Доманьского уч. въ Подгужу. 7) Рѣшила зорґанiзувати школы народнй въ Лючи пов. коломыйского вôдъ 1 вересня 1894 и перемѣнити мужеску школу въ Теребовли на 6 клясову, школу въ Иванковѣ въ пов. борщѣвскôмъ на триклясову, а въ Глубôчку въ тôмже повѣтѣ на двоклясову.

— **Найд. Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ** вернувъ зъ Вѣдня до Львова.

— **Впреосв. Митрополитъ Сильвестеръ Сембратовичь** выѣдеть нинѣ на посвяченє церкви до Довгои въ калускôмъ деканатѣ.

— **Презенту** на опорожнену парохiю въ Солуковѣ надало Намѣстництво о. Андрѣєви Онишкевичеви, гр. кат. парохови въ Деревлянъ.

— **Посломъ до Сойму краєвого** зъ округа бережаньского выбраный Меч. Онишкевичь Голосувало всѣхъ 79. Зъ того п. Онишкевичь дôставъ 45 голосôвъ, а п. Казимиръ Рудницкiй. 34.

— **Въ Самборѣ** устроюе „Руска Бесѣда" въ своихъ комнатахъ вечерокъ зъ танцями въ четверъ дня 2 лютого. Вступъ вôдъ особы 2 зр. Окремй запросины не будуть розсылати ся.

— **При выборахъ до рады мѣста Львова**, котрй вôдбули ся передвчера, побѣдила лiста комiтету горожаньского, дôставши 2.551 голосôвъ Лiста сполученыхъ комiтетôвъ перепала, осягнувши 1732 Зъ Русинôвъ знаходять ся на побѣдившôй лiстѣ имена: Йосифъ Левицкiй сов. суд., дръ Дамянъ Савчакъ членъ выдѣлу краєвого, дръ Щастный Сельскiй лѣкарь, проф унiверс дръ Исидоръ Шараневичь, переплетникъ Михайло Сембратовичь и о. Адолфъ Василевскiй При вчерашныхъ выборахъ предпринято всякй средства осторожности, абы не повторивъ ся скандалъ пофальшованя результату выборôвъ, якъ се стало ся торокъ. Черезъ полудне переховано опечатанй урны зъ картками въ замкненыхъ на два ключѣ скринахъ, умысно на тую цѣль справленыхъ.

— **Середъ пôдозрѣныхъ познакъ** захорувавъ сими днями одинъ селянинъ въ Рѣпнику, коросняньского повѣта. Симптомы кажуть догадуватись, що се холєра, длятого выѣхала до Рѣпника комiсiя санiтарна для сконстатованя якости недуги.

— **Вôдчитъ зъ области правничои**, заповѣдженый адвокатомъ д ромъ Ив. Должицкимъ, вôдбувъ ся дня 23 сѣчня въ Бродахъ при численнôй участи селянъ. Вôдчиту, читаного въ рускôмъ языцѣ, выслухали зôбранй зъ великою увагою. По вôдчитѣ пояснивъ слухателямъ посолъ о. Сѣрко, що найлѣпшимъ средствомъ уникненя судовыхъ коштôвъ єсть говорити правду, а щобы не програти процесу, треба точно являти ся на термiнахъ. Вконци подякувавъ о. Сѣрко прелеґентови за выголошеный вôдчитъ.

— **Дики.** Въ Коростенку коло Хирова мали дики такъ розмножити ся, що заходять до стаєнь, шопъ и пивницъ господарскихъ. По цѣсарскôмъ гостинци ходять собѣ стадами и не боять ся анѣ переѣзджаючихъ тамтуды поѣздôвъ зелѣзничихъ, анѣ людей. Дня 24 с. м. въ полудне пôшла служниця Изаака Курцвайля до пивницѣ по картофлѣ и застала тамъ спорого дика, котрого ледви выгнали зъ пивницѣ. Вôнъ хотѣвъ утѣкати черезъ рѣку Стрвяжь до лѣса, але упавъ въ полонку и втопивъ ся.

— **Вовки.** На передмѣстю Количанка въ Чернôвцяхъ появились оногды вечеромъ два вовки, котрй прибѣгли вôдъ стороны Жучки. Звѣрѣ вдерли ся на подвôрє одного дому, вôдорвали пса зъ ланцуха и понесли его. На цѣлôмъ передмѣстю люде дуже наполохали ся.

— **Катастофа зелѣзнича.** Оногды вечеромъ въѣхавъ поспѣшный поѣздъ, ѣдучiй до Вѣдня на стацiи Квебелькутъ на Угорщинѣ на поѣздъ товаровый. Въ наслѣдокъ того наступила катастрофа, въ котрôй потерпѣло кôлькохъ подорожныхъ легкй скалѣченя. Зъ прислуги зелѣзничои покалѣченыхъ есть 4 особы, а одинъ чоловѣкъ убитый на мѣстци.

— **Пуста вязниця.** На будынку окружнои вязницѣ въ Найнкiрхенъ вывѣшено сими днями бѣлу хоругову на знакъ, що въ будынку тôмъ нема нѣ одного вязня. Вôдъ коли тамъ вязниця, лучило ся то першiй разъ. Вязниця тамошна складає ся въ 12 келiй, а въ нихъ може змѣстити ся найбôльше 30 вязнѣвъ.

— **Добра нагода до весѣля.** На день 1 лютого назначено торжественный вѣѣздъ до Букарешту наслѣдника румуньского трону и его жѣнки, зъ котрою недавно побравъ ся. Отже того дня и въ столици и на провiнцiи въ богато мѣсцевостяхъ вôдбудуть ся фестины для молодятъ. То треба такъ розумѣти, що всѣ молодята, котрй поберуть ся дня 31 сѣчня с. р. въ Румунiи, день передъ тымъ, якъ до Букарешту приѣде наслѣдникъ престола, будуть запрошенй на урядовй забавы и принимавй величаво на коштъ державы. Отже въ Букарештѣ будуть дня 31 с. м. ажь 32 весѣля. Молодятъ будуть принимати або въ замку королѣвскôмъ, або въ сальонахъ мѣсцевого товариства Атенеумъ.

— **Убiйство ґенерала.** Въ Стамбулѣ въ однôй вузенькôй уличцѣ надъ Босфоромъ найшли на улици неживого ґенерала Еведiна пашу, знаного у войсковыхъ кругахъ стамбульскихъ. Хтось его убивъ кôлькома ударами штилєта и забравъ ему грошѣ и дорогй рѣчи. Пôдозрѣнє впало на двѣ черкески, зъ котрыми попередного дня видѣли ґенерала. Полiцiи турецкôй вдало ся зловити обѣ на однôмъ корабли, котрый мавъ небавомъ вôдплысти до Александрiи. При черкескахъ найдено всѣ

молодець спѣшивъ ся зъ мѣста та усмѣхавъ ся до своеи скрипки, якъ милый до милои.

— Такъ, такъ, скрипочко моя, нинѣ буду мôгъ я знову разъ зварити моѣй Марини кусень мяса и троха росолу; поживить ся бѣдненьке, поживить ся, а то твоя заслуга, моя дитино! Хибажь я не такiй, якъ та стара жебрачка — говоривъ зô смѣхомъ до скрипки — а ты не такъ якъ моя дитина? Хтожь бы не змилувавъ ся, коли такъ мовь зъ зимна тремтишь и якъ мале дитя плачешь? Трийцять и шѣсть крейцарôвъ! — И дѣдуню пôдскочивъ собѣ якъ малый хлопець, котрому батько вытявъ въ лѣщинѣ коника. — О нинѣ буде добре, нинѣ поживить ся!

Его хôдъ стававъ чимразъ жвавѣйшимъ, пôдъ ногами его скринѣвъ снѣгъ, але дѣдуньо не чувъ зимна, трясъ ся, трясъ, але зъ нетерпячки, що не є ще у своѣй старôй хатинѣ; а притôмъ прижмуривъ очи и бувъ такiй щасливый, якъ мало коли за цѣлый рôкъ.

То було свято для него, коли нѣсъ такiй заробокъ для своеѣ внучки, було свято, о яке часто моливъ ся дѣдуньо дуже побожно. Иншого свята не знавъ, бѣда его такожь не пôзнала.

— Такъ, такъ, моя ты стара будо, — говоривъ до себе, коли вкôнци побачивъ снѣгомъ вкрыту стрѣху своеѣ хатины — той бѣлый чѣпець зовсѣмъ тобѣ до лиця, але ты вже дуже стара, а въ старôй кости буває мало огню и певно зимно тамъ тôй дитинѣ, страшно зимно. — И дѣдуньо спѣшивъ ся и сопѣвъ, а пара видна на морозѣ грубою хмаркою обнимала его голову.

Вкôнци прийшовъ до хаты. — Певно ще спить, певно спить — думавъ собѣ, отвираючи помалу низькй дверѣ комнаты. Заглянувъ осторожно до середины, побачивъ Марину и кликнувъ:

— Подиви-но ся, дитино моя, що для тебе моя скрипка выспѣвала; ходи-но, дивись, 36 крейцарѣвъ; то будемо мали свято!

И вôнъ цѣлувавъ Марину такъ, ажь ему скостенѣле тѣло розôгрѣлось. — Такъ-такъ, мôй ты котику; бачишь, старый придавъ ся ще на щось. Доки я живый, не помремо зъ голоду, не помремо.

— Ой Боже мôй! — И Мариня притулила ся до старыхъ грудей дѣдовыхъ, а лице еѣ поблѣдло ще бôльше. — Ой Боже мôй! — зойкнула, та кôлька капель крови знову закрасило ѣй уста.

— Но-но, дитинко моя — втихомирювавъ еѣ журливо дѣдуньо. — Богъ подержить мене ще довгй лѣта на свѣтѣ; теперь ты собѣ вôдпôчни, положи ся, бо ты хора, а тутъ такъ зимно. Положи ся, положи!

И дѣдуньо гласкавъ внучку по лици и провадивъ еѣ помалу до постелѣ, — Успокôй ся, моя голубко, успокôй, а не думай о нѣчôмъ, якось то буде.

И старанно окрывъ еѣ ажь по бѣлу шию, поцѣлувавъ и вôдôйшовъ.

Мариня заснула.

Снило ся ѣй, що корчь рожѣ выростає ѣй зъ серця. Росте такъ скоро! Тысячѣ галузокъ розростали ся ѣй у грудяхъ, а на кождôй галузцѣ осѣла брунька якъ рубiнъ. Листокъ за листкомъ выдобувавъ ся зъ покрова, розвивавъ ся и паливъ еѣ, якъ колибъ само сонце давило ѣй груди. Наразъ приступивъ старець до лôжка. На бѣлыхъ вѣяхъ яснѣли сльозы, вôнъ похиливъ ся до неѣ и въ кождый цвѣтъ упала одна сльоза, мовь бы перла.

Дѣдуню, дѣдуню! — шепнула Мариня въ снѣ — ахъ! то добре, то холодить, то холодить! — А старець щезъ.

Бруньки розвили ся въ рожѣ, корчь выбуявъ, тысячѣ терня выросло на его галузкахъ, а кождый вôддыхъ порушавъ ними щоразъ близше серця. — Иване, Иване! — кликала Мариня — ой! то болить, то болить, страшный вѣтеръ вѣє — ой Боже! — Найбôльше терпе застрягло ѣй въ серци. — Иване! — шептала Мариня збудивши ся и знову кровъ выбѣгла ѣй на уста.

— Иване! — крикнула ще придавленымъ голосомъ въ розпуцѣ и замовкла.

Зимно було въ комнатѣ, старый стôлъ попукавъ зъ морозу, а вôдвѣчный поисутый годинникъ выбивавъ незмѣрно довгй години.

Мариня не чула вже ихъ — она не жила.

Стара яблôнка стояла нинѣ неповорушно. Здавало ся, що вечеромъ вѣтрець заснувъ, нѣчо не скидало срѣбного морозного снѣгу зъ еѣ галузя на стрѣху хаты, на порозѣ котрои спочила собѣ вѣчна тишина.

Въ хатѣ горѣли свѣчки. На бѣлôмъ одинокôмъ, простиралѣ лежала Мариня, бiля головы клячавъ Иванъ и плакавъ гôрко. И дѣдуньо бувъ тутъ. Сидѣвъ въ кутѣ, згорбивъ ся, не говоривъ нѣчого и не заплакавъ ще нѣ разу. Довго державъ вôнъ мовчки свою скрипку, пальцями тиснувъ судорожно струны и заводивъ тихо: Вже не будешь для неѣ спѣвати,

грошѣ и рѣчи ґенерала. Але въ хвили, коли нихъ арештовано, одна зъ нихъ скочила въ море и утопила ся.

— **Мѣсто нежонатыхъ.** Въ Америцѣ пôвнôчнôй номеръ Яковъ Генрікі, що заложивъ окрему республику въ Пенсильванія. Въ столици тои республики, Економѣ, жило 500 кавалерôвъ, бо таке було право, що въ тôмъ мѣстѣ не смѣє мешкати жонатый чоловѣкъ. Кождый въ мешканцѣвъ того мѣста мавъ щонайменше міліонъ долярôвъ (2 міліоны зр.) маєтку, а декотрî мали й больше! Отъ шкода, що тамъ не вôльно було дѣвчатамъ замешкати у тôмъ мѣстѣ!

Всячина.

— **На публичнôй консисторіи въ Ватиканѣ.** Церемонія именованя кардиналôвъ на публичнôй консисторіи въ Ватиканѣ вôдбуває ся зъ великою парадою, тожь и не дивота, що хто лишь може, то старає ся на нѣй бути. Тогды то й найлекше побачити Є. Святôсть Папу римского, а тому хто лишь хвилево перебуває въ Римѣ, якъ разъ найбôльше о то ходить, щобы о нѣмъ не говорено, що „бувъ въ Римѣ и папы не бачивъ.“ Вступъ на таку консисторію дозволеный лишь за білетами, позаякъ мѣсце, де та церемонія вôдбуває ся, за мале до того и не могло бы помѣстити богато людей. А всежь и такъ буває пôдчасъ такои церемонѣ страшенна глота, а навѣть и мало хто зъ неи що видить, вдоволеный, якъ побачить папу, коли его несуть на переноснôмъ престолѣ до т. зв. королевскои комнаты або „саляреджа“. Подôбна глота була и дня 19 с. м., коли то на публичнôй консисторіи именовано 8 новыхъ кардиналôвъ.

„Саля реджа“, въ котрôй теперь вôдбуває ся консисторія, була давнѣйше призначена на торжественне приниманє заграничныхъ послôвъ; теперь половина зъ неи, та, що вôдъ стороны Павлиньской каплицѣ, призначена для папы его двору, кардиналôвъ и хору. Друга половина межи сикстиньскою каплицею, а саля дукале (княжа комната), заложена деревляными трибунами вкрытыми дамастомъ, оксамитомъ и матеріями вышиваными золотомъ. Межи тыми трибунами стоитъ папска сторожа палатна и удержує свобôдне мѣсце до переходу. Трибуны призначенѣ для тѣла дипльоматичного, римскои аристократіѣ, мальтаньского ордена и для дамъ, котрî пôсля припису являють ся въ чорныхъ вельонахъ. Хто не дôставъ мѣсця на трибунѣ а хоче все добре видѣти, то стає на сходахъ передъ дверми до сикстиньскои каплицѣ, а зъ вôдтамъ видить понадъ головы сторожѣ палатнои въ шапочкахъ зъ червоными перами и понадъ бѣлî бунчуки на шоломахъ швайцарскои ґвардіѣ ажь до „саля дукалє,“ вôдъ котрои дверѣ отворенî. Тутъ стоитъ повнѣсенько людей, а помѣжь нихъ перетискають ся у всѣлякого рода одежахъ духовнî, офіцеры, папска служба и т. д. Пôдъ задною стѣною видко пышнîй червоно-золотî ношѣ зъ престоломъ а по обохъ ихъ бокахъ стоять опертî о стѣну величезнî вѣяки зъ павиныхъ перъ.

На передѣ въ Саля реджа зачинають заповняти ся льожѣ, сходять ся елеґантнî дамы въ чорныхъ шовковыхъ сукняхъ и панове въ уніформахъ, густо вышиваныхъ золотомъ. Мѣжь иншими являє ся тутъ першій разъ новый прускій посолъ Більовъ зъ своимъ секретаремъ, сивый баварскій посолъ въ червонôмъ фраку, австрійскій посолъ ґр. Ревертера и наконець маленькій муринъ, котрого голова майже ажь цѣла ховає ся въ штивнôмъ золотôмъ ковнѣри уніформу. То посолъ зъ Гаіті; вôнъ веде зъ собою двѣ дамы, одну грубу и товсту, а другу тонку и худу, нѣбы образы семи урожайныхъ и голодныхъ лѣтъ. Обернувши голову можна заглянути ажь до отвертои сикстиньскои каплицѣ, де ще передъ хвилею папскій хоръ спѣвавъ мотеты (церковнî пѣснѣ) и новî кардиналы складали присягу. Теперь переходжує ся туды кôлькохъ духовныхъ и шамбелянôвъ папскихъ въ испаньскôй ложи, а пôдъ стѣною сидять тихенько рядомъ новî кардиналы въ бѣлыхъ футровыхъ ковнѣрахъ и червоныхъ круглыхъ шапочкахъ на головѣ. Они чекають ажь прийдуть по нихъ ихъ братя закликати ихъ на консисторію.

Але Є. Святôсть Папа римскій довго не показуєсь, ажь ось около 11 год. слѣдно вже що папа надходить. Въ „Саля дукалє“ забренькотѣло оружє понеслась команда и вся служба палатна утворила шпаліръ. Тамъ въ глубинѣ показали ся папскî ґвардисты въ величезныхъ медвежихъ шапкахъ и въ бѣлыхъ шкôряныхъ штанахъ и роблять мѣсце для Є. Свят Льва XIII., камеріері діспадескаппа въ испаньскимъ плащахъ, зъ золотыми ланцухами на шиѣ и кризовыми ковнѣрями бѣгають то сюда то туда и роблять порядокъ, а за ними поступає изъ „Саля дукалє“, вôддѣлъ парадної ґвардіѣ зъ добутыми мечами. Ґвардисты, убранî въ короткî чорнî фраки, вышиванî золотомъ, въ синыхъ штанахъ и высокихъ свѣтячихъ чоботахъ, мають на головѣ старосвѣтскî золотî шеломы. За ними уставляє ся папскій походъ. Папа убравъ на себе въ „Салядеі параменті“ червону золотомъ вышивану мантію и наложивъ на голову золоту митру, на котрôй свѣтить ся повно дорогоцѣнныхъ каменѣвъ. Въ „Саля дукалє“ вступивъ вôнъ на престолъ на ношахъ и теперь несуть его поволеньки понадъ головы людей; по обохъ бокахъ его повѣвають великî вѣяки. По сали несе ся окликъ: Viva il Papa Re! (Нехай жиє Папа Король!) Передъ нимъ идуть насампередъ консисторіяльнî адвокаты и папска служба въ фіолетовôй одежи, маццієрі въ въ чорныхъ шовкахъ зъ тяжкими срѣбными берлами въ рукахъ. За ними идуть епіскопы и архіепіскопы а вôдтакъ кардиналы по старшинѣ: насампередъ діяконы, вôдтакъ кардиналы-ереи, мѣжь ними секретарь державный Рамполя, префектъ пропаґанды Ледоховскій и Віченцо Ванутеллі, а наконець три кардиналы епіскопы (бо четвертый Орелія нездужавъ); ажь на конець явивъ ся и самъ папа а за нимъ его дворскî достойники. Коли папа явивъ ся въ „Саляредже“, зробило ся тихо а хоръ папскій заспѣвавъ пѣснь: „Ты еси Петръ“.

Папа благословивъ людей на всѣ стороны и наконець перейшовши черезъ цѣлу салю, станувъ на червоно оббитôмъ престолѣ, установленôмъ передъ дверми до Павлиньскои каплицѣ. Поза престоломъ висѣвъ прекрасный коверъ зъ часôвъ Пія VII. Пôдчасъ коли хоръ заспѣвавъ зновъ пѣсню, выйшовъ цѣлый рядъ кардиналôвъ и пралатôвъ до сикстиньскои каплицѣ, щобы зъ вôдтамъ привести новыхъ кардиналôвъ. Трôйками вертали опôсля всѣ назадъ; кождого нового кардинала вело двохъ старшихъ. Такъ вôйшли кардиналы: Ґваріно, Мочені, Пересіко, Льоґъ, Воґанъ, вроцлавскій князь-епіскопъ Коппъ, кольоньскій архіепіскопъ Кременцъ и Маляґоля. Новî кардиналы приступили до престола папы, поцѣлували его въ ногу и въ руку, а вôнъ поцѣлувавъ ихъ въ плече; вôдтакъ обняли ся они зô своими старшими товаришами и заняли призначенî для нихъ мѣсця, а хоръ заспѣвавъ зновъ пѣсню.

Теперь наступило надѣлюванє новыхъ кардиналôвъ червоными кардинальскими капелюхами. Кождый кардиналъ приступавъ по черзѣ до престола и вôдбиравъ зъ рукъ папы свôй капелюхъ. Пôдчасъ тои церемонѣ спѣвавъ хоръ пѣснь „Сей день“. Коли прошумѣла пѣснь, пôднявъ ся папа на престолѣ и поблагословивъ всѣхъ присутныхъ. На тôмъ закôнчило ся публичне торжество именованя кардиналôвъ. Папа сѣвъ знову на престолъ на ношахъ и цѣлый походъ двигнувъ ся теперь назадъ въ тôмъ самôмъ порядку черезъ „Саля-дукалє“ до приватного помешканя папы. Въ походѣ тôмъ ишли вже теперь и новî кардиналы, а кождый нѣсъ свôй капелюхъ пôдъ пахою. Въ приватнôмъ помешканю папы вôдбуло ся ще надѣленє новыхъ кардиналôвъ перстенями кардинальскими и титулами. Вроцлавскій кардиналъ Коппъ н. пр. — дôставъ титулъ кардинала базиліки св. Аґнѣ при ул. Номентана. Вечеромъ того дня вôдбувъ ся у секретаря державного Рамполѣ, пиръ, въ котрôмъ взяли участь всѣ кардиналы.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Александрія 28 сѣчня. Два баталіоны девончайрского полку пѣхоты вôдъѣхало окремымъ поѣздомъ до Каіро.

Римъ 28 сѣчня. Пос. Коляяні сказавъ въ палатѣ послôвъ, що вѣрить въ ту чутку, що правительство брало вôдъ банкôвъ значнî сумы на выборы и длятого домагавъ ся установленя парляментарнои анкеты.

Берлинъ 28 сѣчня. Пôсля Nordd. Allg. Ztg. продовжавъ царевичь свою гостину въ Берлинѣ ще о оденъ день. Та сама ґазета доносить що вѣсть, будьто бы въ найвысшихъ кругахъ берлиньскихъ побоювали ся зъ весною зачѣпки єсть зовсѣмъ безосновна.

не будешь, моя дитино! — Болѣсный стогôнъ вырвавъ ся ему зъ грудей, але сльоза не показала ся.

— Не будешь спѣвати, не будешь! — повтарявъ собѣ, а рука его посунула смычкомъ по струнахъ — будемо, дитинко, молити ся при нѣй.

Огарокъ выпавъ зô свѣчника, скрипки догорѣли, одинокій лише болѣсный зойкъ залунавъ въ комнатѣ, а потôмъ було тихо.

* * *

Минувъ рôкъ. На убогôмъ кладовищи зôвяли польнî цвѣты вже давно, а на замерзлыхъ вѣнкахъ, котрî на гробахъ рука приятелѣвъ поклала своимъ милымъ, блестѣвъ зновъ дрôбный змороженый снѣгъ.

И могила Маринѣ була вѣнками прикрашена. Звивавъ ихъ що дня дѣдуньо, коли вертавъ полемъ зъ мѣста и клавъ ихъ тамъ що вечера а гравъ при тôмъ таку сумну, таку тужну пѣсню, яку чуємо въ ночи въ пôвснѣ, коли насъ нападе туга за чимсь вѣчнымъ, гарнымъ, недостижимымъ. Такъ моливъ ся дѣдуньо за Марину.

Иванъ забувъ про неи скоро. Молоде серце то якъ земля въ пралѣсахъ; на звялôй, зôгнилôй цвѣтцѣ вырастає сто новыхъ.

Було полудне. До села вертали робôтники; рубали зновъ лѣдъ пôдъ мѣстомъ, такъ якъ тому рôкъ, а дорога, котрою вертали до дому, вела недалеко попри кладовище.

— Иване — говоривъ оденъ зъ нихъ — подиви-но ся, дѣдуньо сидить тамъ на могилѣ Маринѣ, тай сидить нинѣ такъ тихо. Чого его скрипка замовкла?

— Даймо ему спокôй! — вôдповѣвъ Иванъ остро — старый ходить по свѣтѣ безъ надѣѣ и тяжко ему єѣ забути. По що дивитись на могилы?

— Ходи лише, ходи Иване, нинѣ такій сильный морозъ, може дѣдусь заснувъ.

Нерадо пôшовъ Иванъ за своимъ товаришемъ. Прийшли на кладовище. На могилѣ Маринѣ лежавъ зломаный смычокъ, мошонка а въ нѣй 36 крейцарôвъ. Нинѣ була рôчниця смерти Маринѣ, дѣдуньо мавъ мабуть зновь на святочный обѣдъ.

— Встаньте, дѣдуню! Дѣдуню, встаньте! — говоривъ товаришь Ивана и взявъ старця за руку; але дѣдуньо не рушивъ ся, очи его були замкненî, а на повѣкахъ замерзли двѣ сльозы, мовь горохъ, першî сльозы по смерти Маринѣ.

Одною рукою опиравъ ся о деревляный хрестъ, а другою державъ стару скрипку. — Неживый! — сказавъ товаришь Ивана. — Вôднесѣмъ его.

— Неживый, неживый; — повторивъ глухо Иванъ и безъ товариша утѣкъ зъ кладовища. Бо чувъ голосъ Маринѣ за собою.

На небѣ не було хмаръ; тонкою ледовою корою вкрывъ ся снѣгъ, а до сонця блестѣли на нѣй и тремтѣли золотî и зеленî звѣздки. На вôконци убогои хаты красували ся зновь цвѣты зъ морозу, старый стôлъ стоявъ тамъ, якъ доси, а коло него клали на бѣле простирало зô скрипкою спячого, мертвого дѣдуня. Заснувъ граючи дѣдуньо и молитву закôнчивъ.

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій**.

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.